

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 21. De impedimento raptus, & defectus Baptismi, seu disparitatis
cultus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

quo I cum matrimonium sit res valde fauorabilis, impedi-
mentum dirimens ipsum (quale est hoc ex communi sen-
tentia per cap. Ita diligenter, 30. quæst. 3. & cap. vnicum
De cognat. legali) iura quibus constituitur, non extendi
sed restringi debeant. Nec refert, quod ea ipsa iura loquan-
tur absolute de adoptione: quia sufficit dari rationem illa in-
telligendi cum distinctione: qualis est, quod quando adop-
tio est imperfecta, illi qui cognationem per eam contra-
hant, non habitent in eadem domo, nec tanta amicitia con-
glutinentur, quanta illi qui per adoptionem perfectam. Ra-
tio autem instituendi impedimenta cognationis, sit vt ami-
citia excresseret, prout notatum est initio huius capituli.

Notandum est secundo, tres istiusmodi cognationis ma-
trimonium diuidentis, distingui species. Prima est, paterni-
tas legalis, contingens inter arrogentem & arrogatum hu-
iusque filios & nepotes vsque ad quartum gradum: de qua
in ante citato cap. Ita diligere, & Instituti §. Ergo, De nu-
ptijs.

Secunda est, affinitas legalis contingens inter arrogan-
tem & vxorem arrogati: itemque inter vxorem arrogantis
& arrogatum, de qua in lege Adoptionis ff. De ritu nuptia-
rum. Et quamuis in iure canonico ea non sit expressa tan-
quam matrimonij impedimentum, illam tamen vt talem
Ecclesia more & vsu recepit, prout notat Sotus in 4. distin-
ct. 42. quæst. 2. art. 2. post quartam conclusionem. Videndus
est Sanchez in citata disput. 63. num. 17. Et cum eodem in seq.
nu. 24. notandum, eas, duas cognationes impedire ac diri-
mere matrimonij perpetuo, iuxta iura de eis memorata: at-
que adeo tale impedimentum non cessare soluta quando-
que adoptione: sicque nunquam posse adoptantē eum adop-
tata, vel cum filia adoptati matrimonij inire: nec adopta-
tum cum vxore adoptantis: nec hunc, cum vxore adoptati.

Tertia est fraternitas legalis inter filios naturales legiti-
mos arrogantis & arrogati, quæ non durat perpetuo, sed so-
lum quamdiu ij qui contrahunt, fuerint sub potestate pa-
tris. Vnde si moriatur pater vel emancipetur carnalis vel
adoptiuus filius, cessat hoc impedimentum, ex cap. Per adop-
tionem 30. quæst. 3. & ex cap. vnico De cognatione lega-
li. Cur autem in duabus præcedentibus non idem contingat,
ratio esse potest reuerentia perpetua quam adoptatus & vxor
ipsius, debent adhibere adoptanti & vxori ipsius. Dixi au-
tem filios naturales legitimos: quoniam fraternitas ista non
est inter adoptatum, & filios illegitimos adoptantis, vt com-
munem omnium sententiam esse tangit Nauarr. in Enchir.
cap. 22. nu. 45. pro eaque multos commemorat Sanchez in
eadem disput. 63. num. 30. Et probat, quia hæc cognatio ces-
sat soluta patria potestate, vt habitum est: & filij illegitimi
non transeunt in patriam potestatem, Instituti De nupti-
is §. penult.

Notandum est tertio, cæteras cognationes legales non
impedire matrimonium, & ideo arrogentem posse matri-
monium celebrare cum matre arrogati. Similiter posse du-
os ab eodem arrogatos, virum scilicet & sceminam, atque
filium vnus arrogati cum filia alterius celebrare inter se
matrimonium. Qua de re Sanchez in præcedenti num. 26. 28.
& 29.

CAPVT XXI.

De impedimentis raptus, & defectus baptismi, seu
disparitatis cultus.

SVMMARIVM.

- 164 Quid sit raptus & quod ad dirimendum matrimonium fa-
ctus esse debeat causa ipsum contrahenti.
- 165 Corollaria inde deducta, de contratto vel non contratto isti-
usmodi impedimento.
- 166 Ex impedimento defectus baptismi, matrimonium contra-
hi non potest inter fidelem & infidelem.
- 167 Tale impedimentum solum est de iure & clericali: non aut
sit in eo Papa dispensare: & an interuentu talis dis-
pensationis contractum matrimonium sit verum, et si
non sit sacramentum.

- 168 Inter Catholicum & hereticum matrimonium contra-
ctum & verum, & sacramentum esse potest.
- 169 De peccato quod committitur tale contrahendo, addita re-
sponsione ad quamdam obiectionem de illius invaliditate.

RAPTUS dicitur viol. nria, qua mulier inuita, aut etiam
volens, sed inuitis parentibus, aut tutoribus abducitur
vt corrumpatur. De quo iam egimus in præced. libro 22.
cap. 3. sect. 5. quantum videtur sufficere ad nuptum institu-
tum: nisi quod in hunc locum reijceremus considerationem
de impedimento matrimonij propter eum imposito à iure,
præsertim nouo Concilio Trid. in sess. 24. cap. 6. De refor-
matione matrimonij. Occurrit vero peculiariter notan-
dum, eiusmodi pœnam impositam esse tantum raptoribus
fominarum causa matrimonij: quod Thomas Sanchez in
lib. 7. De matrimonio disput. 13. num. 4. colligit: tum ex prin-
cipio citati capituli sexti, in quo statuitur mencio de matri-
monio inter raptorem & raptam: quod in dicitio est agere de
solo eo raptu, qui causa matrimonij admittitur. Tum quod
decretū eiusmodi ponatur sub titulo de reformatione ma-
trimonij: & ideo intelligendum sit de raptu quatenus defor-
mat matrimonium: quod in raptu fit tollendo illius liber-
tatem: ad quod reformandum, Concilium statuit non vale-
re matrimonium, nisi rapta constituatur in plena libertate.

EX QVA interpretatione multa idem author consequē-
ter infert ac confirmat: quæ paucis attingisse nobis sufficiet
ad hoc impedimentum. Primum est, raptum non sufficere
si fiat tantum causa libidinis, non autem causa matrimonij
ineundi. Secundum est, nec sufficere si fiat ab alio quam eo
qui matrimonium initurus est: quia Concilium loquitur de
matrimonio inter raptorem & raptam. Tertium est, nec suf-
ficere si non sit cum traductione de loco ad locum. Id quod
Concilium significat, cum ad validitatem matrimonij in-
ter raptorem & raptam vult hanc ab illo separaram, & in lo-
co tuto ac libero constitutam esse. Quartum est, non requi-
ri vt sequatur copula, cum hæc ad matrimonium ineundum
nihil conferat. Quintum, requiri vt scemina abducatur no-
lens: nam non esset alioqui raptus proprie: decretumque
Concilij, cum sit pœnale, restringendum est interpretatio-
ne, vt intelligatur de raptu proprie vereque dicto: adeo ut
talis pœna non habeat locum si scemina sponte ab initio
conferent in traductionem, quantumuis posita in itinere
voluntatem mutet: aut quantumuis, precibus importunis
aut pretio, aut etiam deo inducta sit ad consentiendum.
Nec obstat quod parētum consensus non concurrat: quia
memoratum decretum eo tantum spectat vt matrimonij li-
bertas seruetur, ne scemina renitens cogatur illud inire: ad
quam libertatem non requiritur parentum voluntas: sed
sola sceminæ. Sextum est, sufficere ad propositam pœnam,
raptum cuiuscumque sceminæ perpetratum causa matrimo-
nij de facto ineundi: siue illa sit virgo siue corrupta: & hæc
siue meretrix siue honesta & siue maritata (cum qua con-
trahi potest de facto, et non de iure nec valide) siue vidua.
Nam Concilium eam pœnam imponit ad tuendam liber-
tatem matrimonij, quæ impeditur raptu mulieris cuiuscum-
que status: facta causa matrimonij ineundi cum violenter
rapta. Septimum est, non sufficere, si scemina rapiat virum
nolentem vt secum ineat matrimonium. Nam Concilium
de solo viro raptore mentionem facit: nec ipsius decretum
cum sit pœnale ad sceminam raptricem extendendum est.
Pluribus de hac re Sanchez in citata disputatione decimatercia,
& in præcedent duodecima sed pro quotidiana praxi ista pos-
sunt sufficere Confessario, cuius institutionem habemus
propositam.

De impedimento disparitatis cultus: pars
reliqua capituli.

DE impedimento defectus baptismi agit in iure cano-
nico 28. quæst. prima. & Extra, De conuersione infi-
delium. Et si autem communiter vocetur cultus disparitatis:
proprie tamen consistit in eo, quod alter coniugum non sit
baptizatus. Matrimonium igitur esse nō potest, vt Theologos
vniuersos ac vtriusque iuris professores sateri habet Sanchez, lib. 7.
disp. 71. num. 1. inter baptizatum & non baptizatum et si credat
in Christum & cupiat baptizari. Quod impedimentum non

esse de iure diuino siue positiuo siue naturali Sanchez ait in sequenti nu. 7. & ante eam Couarr. aliis citatis in Epitome par. 2. cap. sexto, §. 11. Ad quod confirmandum ipse Sanchez adfert tum alia quæ apud ipsum videnda relinquimus: tum quod in omni lege fidelibus inueniatur in initum tale matrimonium. Nam in lege naturæ tale fuit quod Iacob inuit cū filiabus Laban Ethnicis: & quod Ioseph cum filia Putipharis Egyptia, & in lege scripta veteri, quod Esther inuit cum Assuero, & in lege Euangelica permissum olim fuisse habetur ex D. August. in libro vnico De fide & operibus cap. 19. Qui & matrem suam sanctam Monicam nupsisse viro pagano, testatur in lib. 9. Confess. cap. 9.

167. De iure ergo solum Ecclesiastico est tale impedimentum: non quod habeatur canon expressus quo matrimonium inter baptizatum & non baptizatum, præsertim iam credentem, sit inuoluidum (vt patet consideranti cap. Iudæi, cap. Caue & cap. Non oportet 28. quæst. 1. quæ pro eodem impedimento communiter citantur) sed quod ex consuetudine & praxi Ecclesiæ ipsum habeatur: id quod sufficit, præsertim cum consuetudo sit rationi & sacræ Scripturæ consentanea. Ratio enim dicitur non decere, nec expedire vt fidelis matrimonio coniugatur cum infideli: quandoquidem coniunctio animorum & bona prolis educatio, cum ea disparitate vix esse potest. D. Paul. in priori ad Corinth. cap. 7. eiusmodi connubium prohibet dicens: Cui vult nubat, tantum in Domino, id est dummodo Christiano vt D. Hieron. interpretatur libro 1. aduersus Iouinianum. Quam interpretationem ex eo referens Cotarr. loco citato sub initium, eandem tribuit Tertulliano lib. 2. ad vxorem. Deinde in posteriori ad Corinth. cap. 6. præcipit idem Apostolus inquitens: Nolite inquam ducere cum infidelibus. Videri potest Sotus in 4. distinct. 39. quæst. vnica art. 2. & notari quomodo possit in hoc impedimento Summus Pontifex dispensare, quod ipse explicat ante solutionem argumentorum. De quo etiam Sanchez in ead. disput. 71. num. 10. Qui in disput. 73. & quatuor sequentibus, late differit de matrimonio infidelium quæ apud ipsum videnda relinquam, ad leuandum prolixitatis fastidium in re minus ordinaria.

CONTENTI ergo erimus notare matrimonium fidelis contractum cum infideli, etiam si verum sit, quatenus contractus (ali qui D. Paulus in priori ad Corinth. cap. 7. non consideret conuerso ad fidem non discedere à contingente infideli) non esse tamen sacramentum nouæ legis. Nam non baptizatus nullum sacramentum conficere potest excepto baptismo: & in sacramento matrimonij vterque contrahentium est illius minister, sibi que mutuo illud conferunt: baptizatus vero etsi capax sit talis ministerij, non potest tamen sacramentum ipsum matrimonij conferre non baptizato, qui non est capax alterius sacramenti quam baptismi. Quocirca tale matrimonium nullo plane modo sacramentum est nouæ legis: ac proinde nec gratiam confert ex opere operato.

168. Si quæras, An idem sit dicendum de matrimonio quod Catholicis cum hæretica contrahit. Respondetur negatiue, nam validum esse, & munis sententia est Canonistarum, vt loco citato in am. 4. notat Couarr. illis addens D. Thomam & Sotum: & addi possunt alij quos magno numero Sanchez refert disput. 72. num. 2. Pro qua facit: tum cap. Creceuit De hæreticis in 6. vbi decernitur, vxores quæ scienter hæreticis nupsere, priuandas esse dote in penam delicti, nec tamen iubeantur separari: in quo videtur supponi tale matrimonium valere. Tum quod iura inueniantur quidem prohibere tale matrimonium, cap. Non oportet, & cap. Caue 28. quæst. 1. nō tamen irritare. Tum etiam quod nō sit consuetudo Ecclesiæ vt tale dissoluatur tanquā irritum, nec permittatur Catholicis viuente hæretica cōiuge inire aliud matrimonium. Tū demum, quod vt Sotus habet in fine citati art. 2. disparitas cultus, de qua hic agitur, non consistat in defectu interioris fidei, sed sacramenti fidei, nempe baptismi, quo fit Christianæ fidei professio. Hæreticus autem, & à fide apostata per fidei defectum non desinit esse baptizatus, sed retinet characterem hominis Christiani, qui indelebilis est vt definit Concilium Florent. in instructione Armenorum, & Trident. sess. 7. canone 9. De sacramentis in genere.

169. VERVM TAMEN vt Sotus addit, mortale est eiusmodi matrimonium contrahere: quod Sanchez approbat aliis ad-

huc citatis disput. 72. num. 4. quia contrauenitur iustissimo Ecclesiæ præcepto, interdicentis tale matrimonium propter fidei periculum, Catholico coniugi, & proflimminens. Quod vitare quanti referat satis indicat D. Paulus ad Titum 3. cum hæreticum hominem post vnam & secundam correctionem deuitare mandat: & cum D. Ioannes in sua secunda epistola prohibet ne tali Aue dicatur.

Quamquam Azor. in 2. par. moral. Instit. lib. 8. cap. 11. quæst. 5. & post eum Sanchez in sequenti num. 5. id moderandū censet: vt non procedat in locis in quibus hæretici non denūciati, nec publici Clericorum percussiores Catholicis misti manent, vt in Germania, Gallia, Polonia. Nam in talibus locis ex consuetudine recepta obleges amicitiae retinendas, & communem pacem reipublicæ que tranquillitatem tuendam; licita possint esse matrimonia eiusmodi, dummodo Catholica persona cum hæretica contrahens permittatur libere & absque peruersionis periculo in fide permanere. Damnant vero iidem, Azor quæst. 6. & Sanchez num. 6. tanquam impium pactum, quod non nunquam apponitur tali coniugio, vt ex filiis nascituris, quidam fidei Catholicæ, & quidam hæresi adhareant: quod aperte est contra ius canonicum in quo statuitur in fidei fauorem: si pater sit fidelis, filius sequatur conditionem patris: cap. final. De conuers. infidel. in fine: atque siue pater siue mater fidelis sit, ex cap. Iudæi 28. quæst. 1. parentis fidelis religionem filij sequantur. Intellige nondum doli capaces: quia doli capaces adhuc pure infideles, relinquendi sunt suæ libertati, nec cogendi ad fidem, ex c. De Iudæis & Cap. Ad finem 23. q. 5. Idem quoque pactum, est contra ius diuinum quo parentibus incumbit cura liberos suos baptismi initiatos educandi in fide, ac in iis moribus, quibus consequantur remedia salutis spiritali necessaria: quod non fit in hæresi.

Supereff respondendum ad id quod obiici potest ex canone 72. sextæ synodi, non esse validum matrimonium inter Catholicum & hæreticum. Respondetur ergo vel eū canonem esse de numero eorum quos Torrensis cōtendit nō esse editos ab ea synodo, sed suppositos: vel vt Couarr. loco citato sub finem magis probat: hæretici nomine illic significari infidelem, de quo loquitur D. Paul. in priori ad Corinth. 7. ad cuius verba eundem canonem alludere satis indicat hæc eius particula: Iuxta Pauli sententiam.

CAPVT XXII.

De impedimento ætatis.

SUMMARIUM.

170. Ætas de iure canonico necessaria ad matrimonij validitatem.
 171. Puberes etiam si nondum capaces copule carnalis, possunt valide contrahere: & quatenus peccatum si mortale, ante annos pubertatis contrahere sine iusta excusatione.
 172. Quinam sint anni pubertatis, & quid sit proximum esse pubertati, & malitiam supplere ætatem.
 173. Modi quibus cognosci potest eiu, modi proximitas.
 174. Expectanda est plena pubertas ad iudicandum, An matrimonium contractum inter impub. res fuerit nullum: & quod ob bonum pacis tale matrimonium permittatur.

170. DE ætate quæ ad matrimonium requiritur agitur in iure canon. 30. quæst. 2. & Extra. De desponsatione impuberum: ac in 6. eodem titulo. Duabus autem de causis ea requiritur, iuxta cap. De illis 2. Extra titulo citato. Primo quidem, prout ætas ipsa seauum adfert discretionem vsuue rationis: sicque defectus ætatis pertinet ad impedimentum ægramentis, quod in præcedenti cap. 11. habitum est dirimere matrimonium iure diuino & naturali. Secundo vero, prout secum adfert potentiam generandi seu consummandi matrimonium: hacque ratione defectus ætatis impedimentum est huius generis: nempe dirimens matrimonium iure Ecclesiastico, (non item naturali vt ostendit Sanchez libro 7. disput. 104. num. 9.) quo constitutum est: vt etiam si quis

habeat